

SLOVENSKI DELAVEC

UREDNIŠTVO IN
UPRAVA: Ljubljana,
Miklošičeva 22./II. Del.
zbornica. — Pošt. predal:
375. — Tel. št. 35-29. —
Pošt. ček. rač. št. 17.548.
— NAROČNINA: Za
nečlane 8 din mesečno.
LIST IZHAJA
V SAK PETEK

LETO IV.

LJUBLJANA, PETEK 9. FEBRUARJA 1940.

ŠTEV. 6.

Treba je pokore

Minil je pusten čas. Bil je kratek, v svojem neurejenem veseljačenju prava podoba zemskega življenja. Kljub resnim časom, kljub težkim brigam na zabaviščih ni manjkalo ljudi in z denarjem niso štedili. Hoteli so biti veseli, za vsako ceno radostni. Po deželi so ga iskali ob harmoniki, ob litru vina in ob poskočnih polkah. V mestih so drveli za njim iz dvorane v dvorano, od ene prireditve do druge. Zgodaj na večer so začeli, pozno v jutro so končali. Kakor sence so končno odhajali skozi vrata veseljih prostorov in tavalji po snežnih cestah na svoj dom — spat in počivat.

Takšen je bil letošnji predpust. V vseh slojih je pustil svoje temno ozadje, na katerega so hoteli mimogrede začrtati par jasnih zvezd, ki naj bi jim svetile skoz življenje. Zvezde so ugasnile, ostala je tema. Veselje se je razpršilo, ostala je praznina. Prazna jeduša, prazno je srce.

Resni časi se oglašajo s svojim izpraševanjem vesti vsak dan bolj. Skrb za negotovo bodočnost stavi na vsakogar svoje zahteve. Kakor veliki klic k povratku v Resnico stoji pred nami postni čas. Mogočen pridigar je to, ki neprestano opominja, da je vse beganje za varljivo časno srečo in vse steganje rok po zvezdah, ki tako hitro ugašajo, varljivo: nič velikega, nič resničnega ni mogoče ustvariti brez žrtve, brez trpljenja, brez samoodpovedi.

Postni čas je uvod v veliko Kalvarijo, od koder je prišlo pravo odrešenje in od koder izhaja tudi resnično veselje. Ni namreč mogoče v stiski sodobnih dni ubežati vtisu, da so to stisko ustvarili samo lažni ideali o sreči in veselju. Samo prazna dirka za kopicenjem dobrin, ki naj bi srečo ustvarile za poedince, je kriva sedanjih družabnih ruševin. Nebrzdano teženje po čim večjem osvajanju trenutnih, minljivih vrednot je razkristjaniło družbo. Razdrlo je njene pravične temelje, razdvajilo je med seboj stanove, narode in države. Kakor v predpustnem času so iskali na negotovem ozadju svetlih točk. Še jih iščejo. Pod raznimi gesli jih mečejo kakor vabo med mase in narode. Svetlih točk ni. Kar jih je, ugašajo hitro kakor enodnevnice. Povsod ostaja samo praznina, sama tema.

Otroci svojega časa smo. Tudi v delavskem stanu to izpričujemo. Tudi v njem kažemo vso zablodelost pravega življenjskega pojmovanja. Preradi hodimo po istih potih, po katerih so hodili drugi in vodili svet in sebe v duhovno revščino. Le preradi tudi mi grabimo samo za trenutnim videzom in pozabljamo na Resnico, ki je daleč in težko dosegljiva. Mnogi mislijo, da bodo delavskemu stanu ustvarili lepšo bodočnost, da ga bodo obogatili, ko hodijo sami za drugimi po potih pustnih šem in pustnih veseljakov.

Delavskega vprašanja in delavskih pravic pa ni mogoče rešiti v svitu predpustnih veseljačenj in praznega beganja za golim videzom. Preresen je, da bi ga mogli izvesti z lahkoto plesnih gest, marveč je treba za to nalogo zastaviti vso resno voljo, ki je pripravljena sprejeti nase tudi žrtve in trpljenje. Če doslej nismo delali tako, je postni čas tudi za nas vse opomin, da je vse zgrešeno treba popraviti. Za napadna dejanja je treba zadostiti. Če smo morda kdaj svoje delo za interese delavskega stanu, za pravičnejšo ureditev človeške družbe gledali drugače, smo se globoko varali.

Mislimo, da v teh resnih časih ni nepotrebnost poudariti tudi našim delavskim tovarišem in strokovnim pokretašem, da je za zgrešeno preteklost potrebna pokora. Nerazumljivo se bo morda zdelo to pisanje nekaterim, tuje sedanjim zahtevam časa in zato tudi neumestno. Rečemo o teh, da so premalo kristjani, da so zato tudi prelahki in da so za vršenje pravega strokovnega pokreta nesposobni. Če kdaj, je prav sedaj dolžnost nas vseh, da se zresimo nad mahedravo preteklostjo. Treba je, da ne sličimo opotekajočim postavam po pustnem veseljačenju. Nasprotno moramo z vso resnostjo zgrabiti vsak svojo nalogo in po koščkih samozataje in samoodpovedi ustvarjati z združenimi močmi veliko delo bodočnosti.

Vsak član Zveze združenih delavcev naj zato postni čas vzame resno. Napravi naj račun z Bogom in s svojo vestjo in z dejanji svoje preteklosti. Za napake naj do-

Banovi odredbi o plači - velik korak naprej

V zadnji številki našega lista smo prinesli dve važni odredbi g. bana dr. Natlačena: o zvišanju minimalnih mezd ter določitvi minimalnih plač za trgovske sotrudnike in za privatne nameščence.

Časopisje nam nasprotnih strokovnih organizacij je hotelo prikazati obelodanjenje teh dveh odlokov kot nekak izreden uspeh njihovih organizacij, čeprav na vsej stvari nimajo prav nobene zasluge. Odredbi, ki brezdvomno globoko posegata v razvoj socialnih prilik naših nameščencev in naših delavcev, je g. ban izdal predvsem po iniciativi organizacij **Zveze združenih delavcev** in **Zveze združenih nameščencev** ter na predloge naše **Delavske zbornice**.

Ni še daleč čas, ko je nasprotno časopisje sploh nastopalo zoper vsako minimalno mezdo in so nasprotne organizacije njihovo uvajanje slikale kot zlo. Bile so najprej za minimalne mezde, potem so bile proti takim mezdám, sedaj pa zopet uspehe v borbi za njihovo izboljšanje sebi prilasčajo. Neverjetno je, za kako kratkoumne imajo njihovi listi svoje čitatelje in njihove organizacije svoje člane.

Toda vse to ni važno. Važno je le, da sta po vztrajnem prizadevanju katoliških narodnih organizacij delavstva in nameščentva ti dve uredbi izšli in tako prinesli nameščencem in delavcem znatno izboljšanje.

Spominjamo se še iz zasedanja plenuma Delavske zbornice, na katerem je poročal zastopnik nameščencev **ing. Košir** o mizernem stanju tisočev nameščencev. Neverjetno je bilo, kar je tu navajal o mizernih plačah nameščencev. Nad vse značilno pa je bilo zlasti poročilo o plačah, ki jih prejema jo pisarniške moči po odvetniških pisarnah. Položaj trgovskih uslužbenecv pa je bil itak vsem dobro znan in smo vsi vedeli, da niti od daleka ne odgovarja sodobnim razmeram in pravičnim zahtevam.

V zvezi s prizadevanji za zvišanje minimalnih mezd in za določitev najnižjih plač trgovskemu in pisarniškem osebju je bilo sklicanje ankete na banski upravi dne 16. januarja letos. Ta anketa žal ni žela zaželjenih uspehov vsled odklonilnega stališča delodajalcev. Ker so bili predlogi s strani zastopnikov nameščencev in trgovskih nastavljenecv z dokazi neizpodbitno tako podprti, da jim po pameti ni bilo mogoče ugovarjati, je zato g. ban brez ponovnega zaslivanja strank izdal navedeni odredbi. Pokazal je tako z vso jasnostjo svoje pravilno razumevanje nalog, ki jih ima v urejevanju medsebojnih odnošajev vršiti oblast. Oblast se je postavila tu odločno na stališče pravičnostnih življenjskih zahtev delojemalcev. Njena socialna politika služi tako širokim slojem delovnega naroda.

Hvaležni smo zato g. banu, vršilcu te oblasti v naši banovini. Prislunil je pravičnostnim zahtevam vsega uslužbenstva. Hvaležni mu bodo brez dvom-

prinese v tej ali oni obliki dobrih del pokore in naj skrbi, da bo pokret rasel ne samo po zunanje, ampak tudi blagoslovljen v notranji moči. Tisoč prilik trpljenja, ki jih življenje nam vsem naklada, sprejmimo kakor križ na svoje rame, da ga ponese na Kalvarijo ter iz skupnih žrtve ustvarimo dan našega resničnega vstajenja. Če kaj, nam je zato v teh časih za nas same in za druge, treba pokore. Ni kristjan, kdor tega ne razume!

no tudi tisoči delavcev in nameščencev, ki jim ti uredbi prinašata zboljšanje njihovih plač. V sveti smo si namreč, da bi tega nikoli ne dosegli, če bi na njegovem mestu odločevali ljudje, kakršne smo imeli že prilik opazovati, brez povezanosti z narodno skupnostjo in brez smisla za njegove zdrave težnje. Naše podružnice naj na svojih sestankih zato poudarjajo to važno stran in naj poučijo vse delavstvo o novih pravicah, ki jim jih banovi odredbi prinašata.

Delavska zbornica, ki se je kot predstavica vsega slovenskega delavstva z veliko vnemo zavzemala za objavo tozadevno čim koristnejših in pravičnejših odlokov, se je g. banu s posebnim dopisom z dne 31. januarja letos, še posebej zahvalila za ta njegov akt. To pismo je bilo objavljeno v dnevniku »Slovenec« z dne 1. februarja 1940.

Ko sta uredbi izšli, so nekateri dvomili o njihovi praktični izvedbi. Poudarjali so, da bosta vsled svojega posebnega zavzetja za delavce in nameščence pri delodajalcih brezdvomno našli na hud odpor. Zlasti nameščenski delodajalci naj bi po pričako-

vanju teh ljudi skušali uredbo tako ali tako izigrati. Mi smatramo, da tudi taka mnenja dokazujejo, da sta uredbi g. bana zares dobri in zlasti še, da sta bili tudi zares potrebni. Naše mnenje je, da nameščencem in delavcem ne prinašata ničesar, česar bi ti po vsej pravici ne smeli zahtevati. Niti teh odredb ni mogoče smatrati za najboljšo rešitev in gotovo v brezštevilnih slučajih tudi nove mezde ne bodo odgovarjale krščanskemu pojmovanju o delu in o človeku, toda so brezdvomno velik korak naprej. Za časovne prilike in razmere z ozirom na posebno povezanost naših prilik z ostalimi deli naše države kaj boljšega niti ni bilo mogoče ustvariti. Veseli smo zato teh uspehov, o katerih lahko rečemo, da so uspeh naših prizadevanj in našega poudarjanja važnosti sodelovanje v slovenski katoliški delovni skupnosti. Drobnostno v zgradbi našega programa je tako nanovo vžidano v naše prizadevanje za novo pravičnejšo družbo. Na potu do cilja smo zopet veliki korak naprej. Naše organizacije pa naj skrbe, da bo mrtva iskra brezpogojno stopila v življenje. Budno naj pazijo na njeno dosledno izvajanje.

Neuspešno priporočilo zahteva uspešen zakon

Delavska zbornica v svojem poročilu navaja zadnje podatke o sklenjenih pogodbah in o sporazumih. Ti so bili doseženi v sledečih podjetjih:

1. Trboveljska premogokopna družba.
2. Gozdni urad Karla Borna v Tržiču.
3. Šešir dd. Škofja Loka.
4. Rudnik Pečovnik.
5. Zveza krojačev Ljubljana.
6. Združenje čevljarjev, Ljubljana.
7. Kranjska industrijska družba.
8. 40 podjetij, Zveze delodajalcev tekstilne stroke.
9. Tekstilna tovarna za pliše. Eifler, Ljubljana.
10. Tovarna za dušik dd. Ruše.
11. Združene tvornice stekla dd. Hrastnik.
12. Kemična tovarna, Moste.
13. Tovarna usnja Mergenthaler, Moste.
14. Tovarna za klej, Moste.
15. Remec & Co, Duplica.
16. Šumska uprava Kneza Auersperga v Jelendolu.
17. Cinkarna dd. Celje.
18. Jugotanin, dd. Sevnica.
19. Parna žaga, Sevnica.
20. Saturnus dd. Ljubljana.
21. Šamotna tovarna, Štore.
22. Cugmayer in Gruber. Slov. Bistrica.
23. Mokronoška tovarna usnja.
24. Industrija platnenih izdelkov, Majdič Škofja vas.
25. Tovarna vrečko. Celje.
26. Peko, Tržič.
27. Čevlarska podjetja, Ljubljana.
29. Tovarna usnja Wochnagg, Šoštanj.
30. Tvornica Tanin, Medvode.
31. Grafična podjetja v Sloveniji.
32. Združene papirnice, Vevče-Goričane.
33. Tovarna lepenke, Prevalje.
34. Kamniška korporacija.

35. Artur Perger. Mislinje.

36. Sever & Co. Ljubljana.

Po podatkih Delavske zbornice so se plače delavstvu dvignile v teh podjetjih v največ slučajih za kakšnih 10 do 13%. Le redka so podjetja, ki so dala delavcem tudi 15%, 20% ali celo 25% povišanje.

Splošna tendenca pri določevanju zvišanja mezd ali draginjskih doklad je bila taka, da so delavcem nižjih kategorij z manjšimi plačami pridali sorazmerno višje odstotke na njihove dosežanje mezde kakor boljše plačanim delavcem. Zanimivo je, da so tudi delojemalske organizacije in delavci sami skoraj izključno povsod stali na tem stališču ter tako pokazali zares pravo razumevanje za najbolj revne iz svoje srede in socialno čustvovanje. Višje plačani delavec se bo že kako prerinil, čeprav njegova plača ne odgovarja narasti draginji, dočim bi delavci z nižjimi mezdami nikakor ne mogli shajati s samo malenkostno draginjsko doklado, ki naj bi bila v odstotkih na osnovno mezdo na vse enako porazdeljena. Delavci sami so smatrali tako povišanje za krivično in so ga odklonili. Veseli smo tega pojava, ker kaže resničen smisel za socialno pravičnost.

Iz navedenega poročila je razvidnih nekaj imen podjetij, ki so upoštevala izredne prilike in vsaj delno ugodila upravičenim zahtevam delavstva. Prav tako pa ta lestvica imen dokazuje, da jih je še na stotine, ki se vabilu svoje centralne organizacije Zveze industrijcev niso odzvali in jih tudi nevzdržne življenjske razmere uslužbenecv do tega ne privedejo. Vsekakor tako ravnanje podjetnikov nujno zahteva, da se delavstvo brezpogojno strne v strokovni organizaciji in vodi borbo za svoje pravične zahteve strnjeno v ozki povezanosti z ostalimi delavnimi sloji naroda. Z vsemi silami moramo delati

(Nadaljev, na 2. str.!)

Nadaljevanje s 1. strani.

na tem, da bo vse tiste, ki so gluhi za lepe nasvete in opomine in v katerih je pohlep po dobičku vest popolnoma ubil, prisilil bo zakon, da bodo vršili svojo dolžnost.

Mnoga podjetja v teh izrednih časih kopičijo svoje bogastvo, povišujejo cene svojim izdelkom in forsirajo izkoriščanje delovnih sil do skrajnosti, prav nič pa ne čutijo odgovornosti do onih, ki so na podjetjih soudeleženi s svojim delom. Ne marajo biti vključeni v socialno skupnost družbe in naroda, ampak hočejo biti samo pijavke na njegovem telesu. Kričeči izrastki vladajočega kapitalizma in liberalne miselnosti so in kričijo po operaciji. Operacijo mora prinesiti naš krščanski narodni strokovni pokret in jo bo tudi prinesel. Vztrajno bomo delali na uresničenju svojega programa o stanovski vzajemnosti in medsebojni odgovornosti družbene celote, dokler jo ne privedemo do končne zmage. Hočemo ustvariti med delom in kapitalom pravično razmerje, hočemo med obema grupama pravega sožitja in hočemo, da k temu zdravemu težnju tudi tam, kjer za to ni smisla, pomaga moč zakona. Podjetnosti tu ne priznamo svobode, ker ustvarja nezdravo konkurenco v podjetnosti sami in sili plače delavcev navzdol. Brezuspšno priporočilo Industrijske zbornice zahteva samo uvedbo prisilnih zakonov.

Seja upravnega odbora Delavske zbornice

Od Delavske zbornice v Ljubljani smo prejeli:

»Na seji upravnega odbora Delavske zbornice v Ljubljani, ki se je vršila dne 30. januarja 1940. so bili sprejeti naslednji važnejši sklepi:

1. Razdeljene so bile podpore strokovnim organizacijam in brezposelnim delavcem in sicer samskim po din 100.— in poročenim po din 150.—. Skupni znesek razdeljenih podpor znaša 83 tisoč dinarjev. Preje se je v namene brezposelnih podpor razdeljevalo mesečno po din 5.000.—. Ta mesec pa se je razdelil večji znesek, ker so zaradi druginje in sezonskih okolnosti potrebe brezposelnega skrbstva večje.

2. Vincencijevi konferenci Srca Jezusovega se je odobrila subvencija din 2.500.— za zidavo delavskega otroškega zavetišča.

3. Izseljeniški zbornici v Ljubljani se je podelila subvencija v znesku din 5.000.—.

4. Socialno ekonomskemu institutu v Ljubljani se je podelila podpora v znesku din 5.000.—.

5. Da nebi nastali kaki kompetenčni spori, je upravni odbor točno razmejil področje ekspoziture Delavske zbornice

O volitvah obratnih zaupnikov smo svojim podružnicam za tekoče leto poslali točna navodila že v okrožnici. O njih smo spregovorili tudi že v zadnji številki našega glasila. Naknadno nam je Delavska zbornica dostavila v tej zadevi tudi stališče banske uprave, ki ga v celoti prinašamo. Stališče banske uprave k tem volitvam je sledeče:

Kraljevska banska uprava odnosno Inspekcija dela v Ljubljani nas je obvestila, da bo potrdila pravilnost izvoljenih delavskih zaupnikov za l. 1940 samo v onih podjetjih, kjer se je volilni postopek začel v mesecu januarju t. j. da so bili volilni odbori najpozneje do 31. januarja prijavljeni Inspekciji dela. To velja tako za volitve po rednem, kakor tudi po skrajšanem volilnem postopku.

Samoobsebi se pa razume, da bo banska uprava potrdila volitve v onih podjetjih, ki so sezonskega značaja in ki se radi neobratovanja volitve v januarju ne morejo izvesti. V podjetjih, kjer se volitve iz kakršnega koli vzroka v zgoraj navedenem terminu niso začele in so dosedaj obstojali obratni zaupniki bo kr. banska uprava na

K volitvam obratnih zaupnikov

prošnje teh zaupnikov njihove mandate podaljšala za nadaljno leto. Rok za vlaganje tozadevnih prošenj na Inspekcijo dela v Ljubljani je določen do konca februarja t. l. in se pozneje predložene prošnje nikakor ne bodo upoštevale.

Nekateri listi drugih organizacij so prinesli k temu stališču banske uprave nasprotna navodila. Poudarjali so zlasti, da se volitve po kratkem volilnem postopku morejo vršiti tudi še v mesecu februarju, čeprav se volilen postopek v januarju še ni začel. Banska uprava stoji na nasprotnem stališču.

Kjer so volitve bile v januarju pravilno razpisane se torej vršijo, če že niso končane. Kjer volitve v tem mesecu niso bile razpisane, se naknadno ne morejo vršiti. Samo v sezonskih podjetjih bo to takrat mogoče, kadar bodo ta podjetja z delom pričela. Naj torej naše organizacije nosijo skrb za že razpisane volitve. V ostalih obratih naj obratni zaupniki čimprej pošljejo kolka prosto prošnjo na bansko upravo Inspekcijo dela, da jim ta podaljša veljavnost njihove lanskoletne izvolitve še za tekoče leto 1940.

v Mariboru in dopisništva Delavske zbornice v Celju. V območje ekspoziture Delavske zbornice v Mariboru spadajo: območje Borze dela Murska Sobota in območje Borze dela v Mariboru. V območje celjskega dopisništva pa spada območje Borze dela v Celju. Ostalo področje spada pod neposredno pristojnost centrale Delavske zbornice v Ljubljani.

6. Izvršile so se naslednje nastavitve: v uradu v Ljubljani je bil nastavljen kot referent g. Lombardo Peter, v ekspozituri v Mariboru je bila nastavljena gđ. Krašovic Danica, za poročevalca DZ sta bila imenovana za Dravsko dolino g. Peter Rozman in za radovljiški okraj g. Markič Matevž.

To poročilo je prineslo tudi dnevno časopisje. Posnetek smo čitali tudi v »Delavski politiki«. »Jutro« in »Delavska politika« seveda pri tem vprašanja in se posebej zanimata med katere strokovne organizacije in katerim brezposelnim delavcem je zbornica razdelila svoje podpore. »Jutro« kakor tudi »Delavska politika« se brez dvoma še spominjata, da je prejšnja Delavska zbornica uvedla za razdeljevanje podpor strokovnim organizacijam

nek poseben zlati ključ. S tem ključem se je dalo blagajno Delavske zbornice odpreti za vse, samo ne za Zvezo združenih delavcev. V dolgih letih so nam nasprotno organizacije razdelile med seboj nad milijonski znesek in naj zato sedaj le malo potrpijo ter naj se kar lepo od nabrane masti živijo. Nova uprava je namreč podedovala tudi tisti zlati ključ o razdeljevanju podpor po pripadnosti članov plenuma Delavske zbornice za posamezne organizacije in se ga točno drži. Zakaj tudi ne!?. Bil je pravičen preje, ko nas ni bilo v zbornici pa naj bo pravičen še sedaj, ko mi v njej odločamo. Glede brezposelnih podpor pa naj bodo gospodje iz nasprotnih taborov kar brez skrbi. Kdor je potreben in zanjo prosi, jo dobi, če jo je vreden.

Zavarovanje delavcev pri javnih delih

Zavarovanje delavcev, plačanih iz kreditov 4 milijardnega posojila, so zavarovanju polno zavezani

Doslej so se vsa javna dela izvrševala po točnih predpisih glede zavarovalne obveznosti, v glavnem pa po § 28. uredbe o izvajanju javnih del in § 18. pravilnika o izvajanju javnih del.

Po teh uredbah in pravilnikih delavci niso bili zavarovani za bolezen in tudi ni bilo treba zanje plačevati prispevkov za delavske zbornice in borze dela po posebni rešitvi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje št. 28.870 z dne 16. aprila 1937 vselej takrat, kadar je država, banovina ali javno samoupravno telo izvajalo javna dela brez licitacije v lastni ali mešani režiji, t. j. kadarkoli je bil delavec plačan iz kreditov za javna dela neposredno po prizadeti javni ustanovi. Po tem primeru so bili delavci zavarovani le za nezgodo.

Kadar pa so se ta dela oddala podjetniku v izvršitev, tedaj je moral vsak podjetnik zavarovati delavce za bolezen, nezgode, onemoglost, starost in

Zaveden slovenski delavec odklanja družbo brez Boga, odklanja stanu in narodu sovražni marksizem.

valnemu delu delavskih strokovničarjev. V prvi vrsti let bosta z nami vred dali stanu zadosti inteligentnih moči in bomo tako v skupnosti lažje ustvarjali stanu lepšo bodočnost.

Svet v frontah

Zapadna fronta

Na zahodnih bojiščih je ostala slika tudi v preteklem tednu nespremenjena. Na suhem ni bilo nobenih dogodkov. V zraku pa smo bili priča napada večjega obsega nemških bombnikov na angleško obalo in na trgovske ladje. Potopili so Angležem pri tej priložnosti 9 trgovskih ladij, a sami so izgubili eno podmornico.

Norveške izgube v toku zadnjih 10 dni znašajo 10 ladij in 100 mornarjev. Od začetka vojne je Norveška izgubila okoli 40 ladij s 127.000 tonami in 200 mornarji.

Finska — Rusija

Na finskih bojiščih traja pritisk Sovjetov dalje. Medtem ko se Finci hrabro upirajo v sredini vzhodne fronte, so Sovjeti sedaj začeli velik naval na Mannerheimovo črto na jugu. Sovjetski bombniki so barbarsko divjali nad finskimi mesti. Zmetali so spet veliko tisoč bomb na nezavarovana mesta, kjer so zadelih bolnišnice, šole in zasebne hiše. Pomoč iz tujine le počasi prihaja, vendar je treba pristaviti, da so se zadnjih finskih letalskih napadov na sovjetska pristanišča Baltiški in Kronstadt udeležili že italijanski, angleški in ameriški bombniki.

Belgija — Nizozemska

Nizozemska vlada objavlja, da je vrhovni poveljnik vseh nizozemskih oboroženih sil na morju in v zraku, general Reynders, odstopil. Na njegovo mesto je bil imenovan polkovnik Winkelman, do sedaj poveljnik vojaškega okrožja Utrecht-Soesterberg, ki je bil povišan v generala. Kot razlog za to spremembo navajajo nenremostljiva nasprotja med vlado in generalom v pogledu vojaških vprašanj narodne obrambe. Ker prihaja sprememba v vrhovnem poveljstvu nizozemskih oboroženih sil nekaj dni za spremembo v vrhovnem generalnem štabu belgijske armade, je naravno, da je vzbudila velikansko senzacijo in je vprašanje, če za vsemi temi spremembami niso kakšni tuji pritiski, ki se jim je morala vlada udati.

Daljni vzhod

Japonske čete na južnem Kitajskem so začele koncentričen napad na kitajsko armado, ki je obkoljena v pokrajini Kvangši. Celotno številčno stanje obkoljenih kitajskih čet cenijo na blizu 200.000 mož. Po uradnih podatkih iz japonskega vira vlada med obkoljenimi oddelki silna zmešnjava, ki jo še stopnjujejo neprestani japonski letalski napadi. Japonsko poročilo pravi dalje, da japonske operacije sorazmerno počasi napredujejo zaradi neprehodnega gorskega terena.

Posnemajmo nas

Sedanja uprava ljubljanske Delavske zbornice si je nadelala zaresno nalogo usposobiti naš delavski stan za samostojno vodstvo. Ustanovila je zato posebno Strokovno socialno šolo, ki naj v etapah po načrtu izobrazi in izvežba delavce iz obratov, da bodo ob spoznavanju pravega življenja delavcev mogli prav skrbeti za materialni in duševni dvig delavskega stanu.

Naši nasprotniki, ki se v dolgi dobi svojega gospodarjenja v isti zbornici niso spomnili na to, akcijo naše zbornice pod sedanjo upravo sprejeli nesimpatično. Kar nekam zagomazelo jim je po živcih, ko so zvedeli zato. Vedo namreč, da je izobražen delavec najmanj pristopen lažnim demagoškimi geslom, na katera so se doslej opirali. Vedo, da ni mogoče, da bi ta šola končno zanje ne pomenila dokončnega obračuna. Toda kljub tem nesimpatijam, ustanove skoro niso napadali. Bili so si pač v svesti, da bi bilo tudi v očeh njihovega delavstva zelo nedelavsko napadati tako ustanovo. Samo »Delavska pravica« se je enkrat spozabila in pisala sicer odklonilno vendar pa ni mogla prekriati bolečine, ki jim jo je nova šola prizadela. Prav za prav je tisti napad »Delavske pravice« izvenel v en sam vzdih: »šola je čisto

dobra, samo škoda, da je nismo mi uvedli.«

Izven naše ožje domovine pa je zamislil strokovne šole kar najlepše odjeknila. Po našem zgledu so z vso naglico začeli pripravljati ustanovitev slične šole v Beogradu in v Zagrebu. Pred nekaj dnevi smo tako čitali v dnevnem časopisju, da sta se strokovni šoli v okrilju Delavskih zbornic v Beogradu in v Zagrebu tudi že začeli. Po naših informacijah je zagrebška šola organizirana prav tako kakor naša ter je v precejšnjem delu popolna kopija naše šole. Beograjska šola se je pričela 23. januarja letos ter se vrši vask delavnik dve uri v večernih urah ter ob nedeljah in praznikih dopoldne. Tudi ta šola bo trajala tri mesece. Otvořitvi šole je prisostvoval sam ministrski predsednik g. Dragiša Cvetkovač.

Na beograjski strokovni šoli je vpisanih 150 slušateljev iz vrst Jugorasa. Tvarina, ki jo bodo predelavali obsega: govorništvu, narodno ekonomijo, sociologijo, delovno pravo, narodno zgodovino, knjigovodstvo in delavski sindikalni pokreti.

Nas iskreno veseli, da sta tudi obe vodilni Delavski zbornici drugih dveh jugoslovanskih narodov takoj za nami pristopili k prepotrebni izobraže-

smrt ter plačevati prispevke za borzo dela in delavsko zbornico.

Po pravilniku o hitri pomoči pasivnim krajem, ki je stopil v veljavo 20. oktobra 1938, so bili delavci zavarovani prav tako samo za nezgodo.

Po razlagi ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje št. 49.649 z dne 7. avgusta 1939 so bile te izjeme utemeljene s tem, da so se gornja javna dela izvajala v glavnem z namenom, da se pomore prebivalstvu pasivnih krajev in so zato ta dela imela v glavnem značaj javne pomoči.

Značaj javnih del, ki se izvajajo iz največjih državnih investicij, pa se je danes bistveno izpremenil. Delavci so zaposleni dalje časa, in zato ni več mogoče ne stvarno pa tudi ne po zakonu opravičiti, da bi bila takim delavcem odvzeta ugodnost delavskega zavarovanja za bolezen, starost, onemoglost in smrt.

Zato tudi uredba o 4 milijardnem posojilu ni določala nobenih izjem, po katerih bi izvzela delavce iz obveznega zavarovanja. Ker takih zakonitih odredb za izvestje ni bilo, tudi za ta dela ne velja čl. 28. uredbe o javnih delih.

Delavci, zaposleni iz kreditov 4 milijardnega posojila, so zaradi tega zavarovani za vse vrste zavarovanj, t. j. za bolezen, nezgodo, onemoglost, starost in smrt in je treba za nje plačevati tudi prispevke za Delavsko zbornico in Borzo dela. Vseeno je pri tem, kdo in na kak način ta javna dela izvaja.

Okrožni urad bo zato zavaroval vse delavce, ki so zaposleni iz 4 milijardnega kredita za vse vrste zavarovanja, in to od onega dne, ko so iz 4 milijardnega posojila plačani.

